Latvijas Bankas noteikumu projekta "Grozījumi Latvijas Bankas 2022. gada 14. novembra noteikumos Nr. 228 "Latvijas Bankas uzraudzības komitejas nolikums"" anotācija

Nosaukums	Grozījumi Latvijas Bankas 2022. gada 14. novembra noteikumos Nr. 228 "Latvijas Bankas uzraudzības komitejas nolikums"
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Izdoti saskaņā ar Latvijas Bankas likuma 50. panta pirmo, otro un ceturto daļu, 73. panta pirmo daļu un Kredītu reģistra likuma 29. panta pirmo un otro daļu
Mērķis un būtība	Latvijas Bankas likuma 50. panta pirmā daļa, 73. panta pirmā daļa un Kredītu reģistra likuma 29. panta pirmā daļa nosaka Latvijas Bankas uzraudzības komitejas (turpmāk – Komiteja) izveidi un tās kompetenci. Latvijas Bankas likuma 50. panta ceturtā daļa, 73. panta pirmā daļa un Kredītu reģistra likuma 29. panta otrā daļa Latvijas Bankas padomei sniedz deleģējumu apstiprināt tālāku detalizētu regulējumu attiecībā uz Komitejas uzdevumiem un darba organizāciju. Līdz ar to Latvijas Bankas padome 2022. gada 14. novembrī pieņēma noteikumus Nr. 228 "Latvijas Bankas uzraudzības komitejas nolikums" (turpmāk – Nolikums), nosakot Komitejas uzdevumus, tās sastāvu un darba organizāciju. 2026. gada 17. septembrī Saeimā pieņemti grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, ar kuriem paredzēts ar 2027. gada 1. janvāri Latvijas Bankai no Patērētāju tiesību aizsardzības centra nodot šādas reģistrēšanas, licencēšanas un uzraudzības funkcijas: 1) Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8. panta $1.^{1}$ daļā minēto kapitālsabiedrību, kurām saskaņā ar likuma prasībām jāsaņem speciāla atļauja (licence) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, licencēšanu un uzraudzību; 2) Patērētāju tiesību aizsardzības likuma $8.^{2}$ pantā minēto kredīta starpnieku un kredīta starpnieku pārstāvju reģistrēšanu un uzraudzību; 3) patērētāju tiesību un interešu aizsardzības uzraudzību attiecībā uz patērētājiem, kuriem finanšu pakalpojumus Latvijā sniedz finanšu tirgus dalībnieki, kurus uzrauga Latvijas Banka vai Eiropas Savienības uzraudzības iestāde sadarbībā ar Latvijas Banku, kā arī citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī reģistrēti finanšu tirgus dalībnieki; 4) negodīgas komercprakses, reklāmas, netaisnīgu līguma noteikumu un pakalpojuma piekļūstamības uzraudzību gadījumos, kad negodīga komercprakse, reklāma, netaisnīgi līguma noteikumi un pakalpojuma piekļūstamība ir saistīta ar pakalpojumiem, ko patērētājiem sniedz 3. punktā minētie finanšu tirgus dalībnieki. Vienlaikus minētie grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā paredz, ka Latvijas Banka jau no 2026. gada 20. novembra reģistrē un uzrauga atlikto maksājumu pakalpojumu sniedzējus. Komitejas kompetence pieņemt lēmumu par atlikto maksājumu pakalpojumu

	sniedzēju reģistrēšanu izriet jau no šobrīd spēkā esošā Nolikuma 2.2. apakšpunkta. Latvijas Bankas noteikumu projekts "Grozījumi Latvijas Bankas 2022. gada 14. novembra noteikumos Nr. 228 "Latvijas Bankas uzraudzības komitejas nolikums"" (turpmāk – noteikumu projekts) ir izstrādāts ar mērķi precizēt un papildināt Komitejas uzdevumus. Nolikuma 2. punkta ievaddaļā patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzība un kontrole, kā arī reklāmas uzraudzība finanšu pakalpojumu jomā noteikta kā patstāvīga komitejas kompetences joma. Tā aptver ne tikai finanšu tirgus dalībniekiem noteikto prasību ievērošanas uzraudzību, bet arī finanšu pakalpojumu tirgus uzraudzību un kontroli, negodīgas komercprakses un reklāmas uzraudzību, līgumu noteikumu uzraudzību, iesniegumu un sūdzību izvērtēšanu, patērētāju kolektīvo interešu aizsardzību un citas nozaru likumos noteiktās darbības. Papildinājumi nerada jaunu Latvijas Bankas kompetenci un nepaplašina nozaru likumos noteikto pilnvarojumu, jo Nolikumā saglabāta tieša kompetences piesaiste nozaru likumiem. Patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības un kontroles, kā arī reklāmas uzraudzības izdalīšana atsevišķi nodrošina tiesisko noteiktību un skaidri atspoguļo Latvijas Bankas kompetences paplašināšanos no 2027. gada 1. janvāra. No 2027. gada 1. janvāra Latvijas Banka finanšu pakalpojumu jomā būs uzraudzības iestāde arī Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma un Reklāmas likuma izpratnē. Negodīgas komercprakses uzraudzība ir patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzības sastāvdaļa. Savukārt Reklāmas likuma mērķis ir plašāks par patērētāju tiesību aizsardzību – tas aptver personu un visas sabiedrības interešu aizsardzību reklāmas jomā, kā arī to personu aizsardzību, kuras nodarbojas ar saimniecisko vai profesionālo darbību, pret maldinošu reklāmu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu salīdzinošo reklāmu. Tāpēc reklāmas uzraudzība finanšu pakalpojumu jomā nav pilnībā ietverama tikai patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības kompetencē un Nolikumā ir izdalīta atsevišķi. Nolikuma 2.2. un 2.2.[1] apakšpunktā licencēšanas un reģistrācijas lēmumi ir terminoloģiski nodalīti. Attiecībā uz speciālo atļauju (licenci) ir aptverta tās izsniegšana, grozīšana, anulēšana, darbības apturēšana un atjaunošana, kā arī atteikums licenci izsniegt. Attiecībā uz reģistrāciju ir paredzēta personas reģistrēšana, atteikums personu reģistrēt, reģistrācijas pārtraukšana uz laiku, ierakstu anulēšana reģistrā un personas izslēgšana no reģistra. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 26.[15]–26.[17] pants Latvijas Bankai paredz tiesības pieņemt lēmumus par patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma novēršanu un izbeigšanu, apstiprināt rakstveida apņemšanās pieņemšanu un pieņemt lēmumu par pagaidu

	noregulējumu. Šie lēmumi pēc būtības ir uzraudzības lēmumi un tie var tikt adresēti ne tikai uzraugāmajam finanšu tirgus dalībniekam, bet arī elektronisko sakaru komersantam, augstākā līmeņa domēna reģistram, domēna vārda reģistratūrai vai informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējam, kas nav attiecīgais uzraudzītais finanšu tirgus dalībnieks. Tādēļ Nolikuma 2.15. apakšpunktā šī kompetence noteikta tieši, novēršot šaubas par Nolikuma 2.13. apakšpunkta tvērumu un Komitejas tiesībām pieņemt arī šādām personām adresētus lēmumus.
Leģitīmais mērķis	Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība. Precizējot un papildinot Komitejas uzdevumus saistībā ar patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzību un kontroli, kas ietver patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju licencēšanu un uzraudzību, kredīta starpnieku un to pārstāvju reģistrēšanu un uzraudzību, atlikto maksājumu pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanu un uzraudzību, kā arī patērētāju tiesību, negodīgas komercprakses, reklāmas, netaisnīgu līguma noteikumu un pakalpojuma piekļūstamības uzraudzību, tiek nodrošināta efektīva un savlaicīga uzraudzības lēmumu pieņemšana. Tas veicina patērētāju tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, finanšu tirgus tiesisku darbību un sabiedrības uzticēšanos finanšu pakalpojumu sniedzējiem un to uzraudzībai.
Samērīgums	Noteikumu projekts atbilst samērīguma principam. Komitejas uzdevumu precizēšana un papildināšana ir piemērota un nepieciešama, lai Latvijas Bankai nododamo funkciju ietvaros nodrošinātu skaidru lēmumu pieņemšanas kompetenci un efektīvu uzraudzības procesa organizēšanu. Līdzvērtīgu rezultātu nevar sasniegt ar citiem līdzekļiem, jo Komitejas kompetence un darba organizācija ir nosakāma Latvijas Bankas padomes apstiprinātā nolikumā. Noteikumu projekts nerada jaunus patstāvīgus personas tiesību ierobežojumus, bet precizē Latvijas Bankas iekšējo kompetences sadalījumu likumos noteikto funkciju izpildei. Tādējādi sabiedrības ieguvums no efektīvas finanšu tirgus uzraudzības un patērētāju tiesību aizsardzības ir samērīgs ar noteikumu projekta iespējamo ietekmi.
Spēkā stāšanās	2027. gada 1. janvāris
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana neradīs ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumi neradīs papildu administratīvo slogu vai papildu izmaksas tirgus dalībniekiem.
Saistītie dokumenti	Noteikumu projektam nav saistīto dokumentu.
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.

Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	
Saskaņošanas rezultāti	